

5. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950. // Офіційний портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004

6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права ООН: від 16.12.1966 // Офіційний портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_043

7. Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних: Конвенція Ради Європи від 28.01.1981. // Офіційний портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_326

8. Посібник з європейського права у сфері захисту персональних даних. – К. : К.І.С., 2015. – 216 с.

Б. Плавуцька

Науковий керівник – к.ю.н., доц. Л.С. Гулак

КРИПТОВАЛЮТА ЯК ПРОДУКТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

Термін «електронні гроші» є порівняно новим у науковій літературі, тому немає єдиного у світі визначення електронних грошей, яке б однозначно розкрило їх суть, і нема також чітких критеріїв віднесення нових платіжних продуктів до електронних грошей. У нашій країні протягом кількох років діють системи розрахунків електронними грошима як на програмній основі, так і на підставі карток. Перспективним напрямом для України є запровадження концепції безготівкової економіки (cashless economy). Варто зазначити, що розвиток комп'ютерних технологій сприяє появі нової епохи – «електронних грошей» і все частіше звучить термін «криптовалюта» [1, с. 21].

Слід зазначити, що визначення поняття «криптовалюта» на нормативному рівні немає. Існує декілька варіантів її розгляду: як електронні гроші; як платіжна система; як фінансова послуга.

Але жодне з цих визначень не відображає повної міри суті криптовалюти. Тому слід розібратися, що таке криптовалюта та де вона застосовується. Перш за все, потрібно розуміти, що криптовалюту жодним чином не можна сприймати як типові гроші.

Тобто криптовалюта являє собою певний зашифрований код, інформацію з якого скопіювати неможливо. Емісія валюти відбувається децентралізовано в комп'ютерній мережі. Тобто будь-хто може створити таку валюту при наявності необхідного комп'ютера, за певним алгоритмом і схемою доказу Proof-of-work [2].

Феномен їх появи та популяризації ні економістами, ні юристами не був ні прогнозований, ні пояснений. Описавши принцип роботи платіжної системи у вигляді однорангової мережі, Сатоші Накомото випустив у світ абсолютно нове явище, яке встигло пройти ряд етапів – від «мильної бульбашки», «іграшкової» валюти. Дослідженню фінансово-правової сутності криптовалют приділялася увага в роботах Р. Коена, А. Гринспанса, Е. Мака, Д. С. Вахрушева, О. В. Железова, А. Т. Хідзева, В. Л. Достова, П. М. Шуста та інших, проте єдності у їхніх поглядах на це питання немає.

Д. С. Вахрушев, О. В. Железов вказують, що криптовалютам як новому економічному інструменту притаманні такі ознаки: 1) децентралізований характер (оскільки в процесі утворення нових одиниць криптовалют (наприклад, Bitcoin) задіяні сили мільйонів учасників, об'єднаних у піринговій мережі, де немає центрального серверу); 2) анонімність платників (ідентифікація власників та фіксація факту їх зміни ґрунтуються на сучасних засобах криптографічного захисту, які неможливо «зламати» чи «обійти» сучасними технічними засобами); 3) технічно криптовалюти є зашифрованим спеціальною програмою кодом, який фіксується, зберігається на електронному носії та приймається як засіб платежу.

К. В. Нікітіна до фінансово-правових ознак криптовалют (які розглядає на прикладі Bitcoin) відносить такі: 1) це електронна грошова одиниця, віртуальний засіб для взаєморозрахунків та накопичення; 2) Bitcoin не «прив'язаний» до жодної національної валюти; 3) в основі Bitcoin полягає «пірин-

говий принцип», що зумовлює децентралізацію Bitcoin, тобто його відгороджування від адміністрування з боку будь-яких державних органів; 4) відсутність реальної забезпеченості [3, с. 98].

Сьогодні відсутня будь-яка нормативна база чи законодавчі роз'яснення, які змогли б юридично обґрунтувати регулювання біткоінів в Україні. Зазначимо, що відсутність обґрунтованого правового статусу не ставить криптовалюту поза законом.

Поки більшість Інтернет-користувачів нашої країни лише цікавиться новою технологією, українські IT-фахівці нею активно користуються. За останні кілька років біткоіни в Україні стали більше приймати, переважно софтверні компанії [4, с. 760].

З моменту представлення біткоінів публіці пройшло більше восьми років. В наш час, крім нього, є ще понад 640 криптовалют, і їх кількість стрімко збільшується. Капіталізація ринку криптовалют сьогодні – 18 млрд доларів, з них понад 15 млрд – це капіталізація тільки біткоінів. Кількість щоденних біткоін-транзакцій вже давно перевищила двісті тисяч [5].

Щодо поширення Bitcoin слід зазначити, що уряди США, Канади, Австралії та Європейського Союзу прийняли криптовалюту як законну форму оплати. Британський уряд також заявляє про свою зацікавленість у технології блокчейнів і біткоінів. Крім того, можливостями криптовалют зацікавилися провідні інвестиційні банки.

На підставі цих тенденцій фахівці сходяться на думці про впевнене зростання світу криптокультур у майбутньому. Підґрунтям для такої впевненості є переваги криптокультур, які створюються завдяки унікальній технології блокчейну та криптографії [6, с. 21-22].

Отже, криптовалюта на сьогоднішній день укріплюється на світовому ринку і подекуди стає навіть методом розрахунку замінюючи звичні для нас паперові кошти. Що саме обумовлює таку популярність криптовалюти достовірно невідомо, однак до переваг цієї новинки можна віднести технологію за допомогою якої вона створена, «Блокчейн», тобто ланцюжок блоків транзакцій (англ. Blockchain) — розподілена база даних, яка підтримує перелік записів, так званих блоків, що постійно зростає. Своєрідна база яка захищена від фальсифікації та зміни. Кожен блок містить часову мітку та хеш який зберігаються у батьківському дереві.

На загальному фоні популярності першопроходця «Bitcoin» на ринку ICO сформувалося більше 670 валют, через які в середньому за добу проходить 200 млрд. Доларів [7].

Проте, це лише початок адже розвиваючи технологію Блокчейну розробники пішли далі, і уже сьогодні на ринку існує велика кількість технологій для розробки смарт контрактів і запуску ICO для подальшого впровадження криптовалют на ринок. Це великий крок у майбутнє, де саме криптовалюти та блокчейн технології будуть боротися із корупцією та змінять світ на краще.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васильчак С.В., Куницька-Іляш М.В., Дубина М.П., Використання криптовалют в сучасних економічних системах України: перспективи та ризики. – С.В. Васильчак, М.В. Куницька-Іляш, М.П. Дубина. – 2017. т 19, № 76. – С. 19–15.

2. Криптовалюта в Україні: поняття та перспективи використання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bitlex.ua/uk/blog/articles/post/kryptovalyuta_v_ukrayini__ponyattya_ta_perspektyvy_vykorystannya

3. Пащенко К.С. Порівняльний аналіз фінансово-правової сутності електронних грошей та криптовалют. – К. С. Пащенко. – 2017. – С. 91–100.

4. Григоревська О.О. Салазкін С.Л. Особливості функціонування віртуальних криптовалют: економічний аспект. – О. О. Григоревська, С. Л. Салазкін. – 2016. – С. 760–765.

5. Поливка Н., Лихута В. Цифрова валюта: правовий статус, переваги та недоліки використання крипто валют. URL-адреса: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://legal-it.club/tsifrovaya-valyuta-pravovoj-statuspreimushhestva-i-nedostatki-ispolzovaniya-kriptovalyut/>

6. Аржевітін С. М. Нові форми грошей та фінансових активів: становлення, перспективи, ризики. – С. М. Аржевітін. – К.: КНЕУ, 2018. – 243 с.

7. Top 100 Cryptocurrencies By Market Capitalization: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://coinmarketcap.com/>.